

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-3-120 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-35/892-215
Karar Tarihi : 6.8.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Nazlı UĞURLU, Didem ULUÇ

C. BAŞVURUDA

20

BULUNAN : Mehmet ŞANLI
Köseali Köyü Salihli/Manisa

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Manisa ili Alaşehir Beldesine bağlı Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki ekmek fırını

E. DOSYA KONUSU: Manisa ili Alaşehir Beldesi'ne bağlı Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki fırınının ekmek fiyatlarını düşük tutarak, Köseali Köyü'ne diğer beldelerden ekmek gelmesini önlediği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle; Manisa ili Salihli ilçesi Köseali Köyü'nde faaliyet gösteren bakkallar ve onlarla çalışan iki fırının birlikte hareket ettiği, bu nedenle köydeki ekmek kalitesinin düştüğü, şikayetçinin daha kaliteli ekmeği alternatif bir fırından getirtmek suretiyle köyde satışa sunma isteği karşısında, diğer bakkallarla anlaşmalı olan fırınların, alternatif fırını yıldırmak amacıyla ekmek fiyatını [düşük] tuttuğu iddia edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 22.6.2009 tarih ve 4334 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 29.6.2009 tarih 2009-3-120/BN-09-NU sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 8.7.2009 tarih ve 09-32/697-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 28.7.2009 tarih ve 2009-3-120/ÖA-09-NU sayılı Önaraştırma Raporu 28.7.2009 tarih, REK.0.07.00.00-110/207 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Manisa ili Alaşehir Beldesi'ne bağlı Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki fırının, Köseali Köyü'ne diğer beldelerden

50 ekmek gelmesini önlemek amacıyla ekmek fiyatlarını düşük tutarak 4054 sayılı Kanun'a aykırı davranışta bulunduğuna ilişkin iddiaları destekler nitelikte herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 Başvurunun değerlendirilmesi sırasında şikayetçi ile yapılan telefon görüşmesinde şikayetçi, Köseali Köyü'nde bakkal dükkanı işlettiğini, daha önce ekmeği Alaşehir Beldesine bağlı Dereköy Kasabasındaki fırınlardan temin ettiğini, ancak artık Salihli ilçesine bağlı Kabazlı Köyü'nden aldığını ifade etmiştir. Şikayete konu teşebbüslerin Köseali Köyü'nde değil, Alaşehir beldesine bağlı Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki fırın işletmesi olduğu anlaşılmış ancak fırınların unvanı hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Buna göre 4054 sayılı Kanun kapsamında yer alan asıl şikayet konusu, Alaşehir beldesine bağlı Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki fırının uyguladığı düşük fiyatlar vasıtasıyla Salihli ilçesindeki fırınlardan Köseali Köyüne ekmek gelmesini engellediği ve bu fırınları pazar dışına çıkardığı iddiasıdır.

I.1. İlgili Pazar

70

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Ekmek, ülkemizdeki tüketiciler tarafından en temel gıda maddesi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, ekmeğe olan talebin fiyat esnekliği çok düşüktür. Diğer bir deyişle, ekmek tüketiciler gözünde olmazsa olmaz bir üründür. Bu çerçevede çeşitli ekmek türlerinin tüketici nazarında birbirini ikame edebilme derecesinin yüksek olması, ekmeğin temel gıda maddesi olması ve diğer gıda maddeleri ile ikame edilememesi gerçeğinden hareketle ilgili ürün pazarı "ekmek pazarı" olarak kabul edilmiştir .

80

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Başvurunun değerlendirilmesi sırasında şikayetçi ile Raportörlerce yapılan telefon görüşmesinden; şikayete konu teşebbüslerin Köseali Köyü'nde değil, Alaşehir beldesine bağlı Dereköy Kasabasında faaliyet gösteren iki fırın işletmesi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Öte yandan, gerek şikayetçi ile yapılan telefon görüşmesinde, gerekse Salihli Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı'ndan alınan bilgiye göre Manisa'da ilçelerden köylere ekmek ulaşımı rahatlıkla sağlanmaktadır.

90 Öneraştırma sırasında edinilen bilgiler çerçevesinde ilgili pazarın en dar olarak Salihli ilçesi, en geniş olarak da Manisa İli olarak belirlenebileceği kanaati oluşmuştur.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde iki farklı rekabet ihlali biçimi düzenlenmiştir. 4. maddede birden fazla teşebbüsün aralarında anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararıyla rekabeti ihlal etmeleri yasaklanmıştır. Teşebbüslerin tek taraflı olarak gerçekleştirdikleri uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirmek mümkün değildir. Mevcut

100 şikayette, Köseali köyünde faaliyet gösteren fırınların birbirleriyle anlaşmalarına dair bir iddia bulunmamaktadır. Ayrıca şikayetçi ile yapılan görüşmeler neticesinde şikayet konusu iki fırının Köseali Köyü'nde değil Alaşehir Beldesine bağlı Dereköy kasabasında bulunduğu anlaşılmıştır. İnceleme kapsamında 4. madde ihlalini destekleyecek nitelikte bilgi ve belgelere ulaşılamamıştır. Bunun yanı sıra hem şikayetçinin hem de Salihli Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı'nın ekmek fiyatı konusunda Salihli ilçesinde yoğun rekabet olduğunu belirttikleri dosya mevcudundan anlaşılmıştır. Dolayısıyla, şikayet konusu düşük fiyat uygulamasının rakip teşebbüsler arası anlaşmaya dayalı olmadığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmesine gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

110 Diğer yandan, teşebbüslerin düşük fiyat uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınabilmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi teşebbüslerin birlikte hakim durumlarını kötüye kullanmalarını yasaklamaktadır. Şikayet konusu iddiaların bu çerçevede ihlal olarak değerlendirilebilmesi için ise öncelikle söz konusu iki ekmek fırınının birlikte hakim durumda bulunması ve hakim durumda bulunan teşebbüslerin, rekabeti kısıtlamak amacıyla ya da böyle bir etkiyi doğuracak şekilde (rakip teşebbüsleri dışlayıcı amaç ya da etki) yıkıcı fiyat uyguluyor olması gerekmektedir.

120 Söz konusu olayla ilgili olarak, şikayet konusu Dereköy kasabasında faaliyet gösteren iki ekmek fırınının birlikte hakim durumda olup olmadıklarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Dosya mevcudundan, Salihli ilçesinde 53 adet fırın bulunduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, gerek şikayetçi ile yapılan telefon görüşmesinde, gerekse Salihli Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı'ndan alınan bilgiye göre Manisa'da ilçelerden köylere ekmek ulaşımının rahatlıkla sağlandığı, ayrıca şikayetçiyle yapılan görüşmeden söz konusu iki fırının diğer fırınlardan önemli bir farklılığının bulunmadığı anlaşılmıştır.

130 4054 sayılı Kanun'da hâkim durum "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre Dereköy'de faaliyet gösteren diğer fırınlardan farkı olmayan iki ekmek fırınının en dar pazar tanımı ile "Salihli"de bile 53 ekmek fırını olması nedeniyle önemli bir pazar gücüne sahip olamayacağı kanaatine varılmıştır. Bunun yanı sıra ilgili coğrafi pazar il sınırları, "Manisa" olarak alındığında, söz konusu ekmek fırınlarının birlikte hakim durumda olduklarını söylemek mümkün olmayacaktır. Hâkim durumun en önemli göstergelerinden biri teşebbüsün ilgili pazardaki payıdır çoğu durumda %40'ın altındaki pazar payları hâkim durum tespiti için yeterli değildir. Dosya konusu olayda en dar pazar tanımında bile, söz konusu iki fırının yaklaşık birlikte pazar payı ~4'tür.

140 Şikayete konu Manisa ili Salihli ilçesinde Dereköy beldesinde faaliyet gösteren iki ekmek fırınının birlikte hakim durumda olmadıkları, şikayetçinin ve Oda Başkanı'nın verdiği bilgiye göre ekmek fiyatı konusunda ilçede yoğun bir rekabetin olduğu hususu da dikkate alındığında, Dereköy Beldesinde faaliyet gösteren iki fırıncı arasındaki fiyat rekabetinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma olamayacağı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.